

Handläggare
My Peensalu
Telefon: 08-508 09 245

Till
Norrmalms stadsdelsnämnd
2016-12-15

Upprustning av Enkehusparken.

Godkännande av program och genomförande.

Förvaltningens förslag till beslut

1. Stadsdelsnämnden godkänner programmet.
2. Stadsdelsnämnden ger stadsdelsdirektören i uppdrag att fatta beslut i genomförandeskedet inom godkänd budget för projektet.

Johanna Engman
Stadsdelsdirektör

Britt Mattsson
avdelningschef

Sammanfattning

Enkehusparken tillhör stadsdelsområdets prioriterade upprustningsprojekt, ett program för förnyelse har därför tagit fram. Liksom alla parker i området används den flitigt och behov finns av att se över vegetation, disposition, markuppyggnad och lekplats.

Programarbetet inleddes vårvintern 2016 med inventering och analys, historiska efterforskningar och avgränsning av projektets omfattning. Under våren och hösten har dialog med parkens besökare hållits. Parallellt har också en kostnadsuppskattning för genomförandet tagits fram. Målet med förnyelsen är en mer attraktiv, välkomnande och hållbar parkmiljö för Norrmalms växande befolkning. En park med trädgårdskaraktär, med nya planteringar, fler sittplatser, tydligare entréer, bättre gräsmattor och utvecklade vistelse- och lektytor.

Programmets föreslagna åtgärder är tänkta att genomföras etappvis 2017-2019. Uppskattad kostnad för hela genomförande beräknas till 8-9 miljoner kronor.

Bakgrund

Besökstrycket i parkerna på Norrmalm är högt, andelen parkyta/invånare är lägst i Stockholm och antalet besökare i stadsdelsområdets parker väntas öka ytterligare i takt med att staden växer. Enkehusparken är av typen större kvarterspark och belägen mellan Norrtullsgatan, Vanadisvägen och Upplandsgatan i Vasastan. Parken uppfördes 1877, då som trädgård till det så kallade Enkehuset och den är klassificerad som kulturhistoriskt värdefull av Stadsmuseet. Parken är nästan helt omsluten av byggnader, där finns många stora, gamla träd och i dess norra del finns en mindre lekplats. En skola och en förskola finns i direkt anslutning liksom en restaurang med uteservering under sommaren. Flera bostadsrättsföreningar har gårdar som vetter mot parken, men på en högre marknivå. Andra förskolor i närområdet har lekplatsen som utflyktsmål och gångvägar och gräsytor nyttjas flitigt för hundrastning och andra aktiviteter. Behov finns kring att se över dispositionen av parkens olika delar, lekplatsens utformning och hur gräsytona kan bli mer vitala och användbara. En plan för parkens träd och övriga vegetation behövs.

I enlighet med Parkplan Norrmalm ska följande delar i parken utvecklas och värnas:

- Kulturhistoria
- Aktiviteter & lek
- Trygghet & Tillgänglighet
- Rofyllighet
- Slitagetålighet
- Ekosystem

Ärendet

Enkehusparken tillhör stadsdelsområdets prioriterade upprustningsprojekt. Parkinvesteringsmedel har använts för programarbetet och kommer att användas för genomförandet.

Programarbetet inleddes vårvintern 2016 med inventering och analys av nuläget, historiska efterforskningar och avgränsning av projektets omfattning. Under våren och hösten har dialog med parkens besökare hållits. Parallellt har också en kostnadsuppskattning för genomförandet tagits fram.

Dialogarbete

Dialog med allmänheten är en viktig del av alla parkupprustningar och resultatet utgör en förutsättning för arbetet. I det här programarbetet genomfördes en tidig dialog med parkens besökare mellan den 11 mars och 17 april 2016. Allmänheten bjöds in att delta genom information på en stor vepa ute i parken. Dialogen

annonserades också i lokaltidningen, genom nyhet på hemsidan, via anslag i portuppgångar och genom mailutskick till kringliggande verksamheter. Idéer och synpunkter togs emot genom mail och telefon under hela dialogperioden. Den 12 april fanns också representanter från parkmiljöavdelningen på plats i parken för att samla in synpunkter genom en enkät och för att prata med parkens besökare. Under dialogperioden inkom 36 mail, 39 enkäter samt 2 telefonsamtal.

Många olika typer av idéer och synpunkter kom in under dialogperioden. Det framkom delvis motstående idéer kring parkens framtid, där vissa vill ha det lugnare och fridfullare samtidigt som andra vill ha mer lek och aktivitet. De flesta uppskattar särskilt de stora träden, grönskan och de slingrande gångvägarna. Önskemål framfördes att lekplatsen skulle förbättras med lek för äldre barn men även möjligheterna till aktivitet och mötesplats för alla åldrar betonades. En fortsatt lugn oas efterfrågades, fler sittplatser, bättre belysning, mer blomning samt ökat ljusinsläpp.

Efter genomförandet av den tidiga dialogen sammanfattades samtliga synpunkter och därefter påbörjades arbetet med att ta fram ett upprustningsförslag. Under oktober 2016 presenterades förslaget och ett parksamråd hölls. Under tre veckor fanns då åter möjlighet för allmänheten att tycka till, dels via mail och dels vid ett öppet hus som hölls i Enkehuset den 24 oktober. Efter genomfört parksamråd bearbetades programmet till sin nuvarande form.

Inventering- och analysarbete

Inom ramen för programarbetet har en noggrann inventering och analys av parkens olika delar genomförts. Här har studerats hur ytorna används idag, hur entréerna fungerar och hur sol och skugga faller. En inventering av parkens samtliga träd har gjorts och samarbeten med fastighetskontoret och trafikkontoret har inletts gällande ytorna närmast Enkehuset respektive parkens belysning. Historiskt material om parken har eftersökts i stadens ritningsarkiv utan framgång, men Stadsmuseets fotografier och bebyggelsehistoriska inventering har studerats. Värdefull, kompletterande historisk information har också inkommit i samband med dialogarbetet. Nedan följer en sammanfattande analys av parkens brister och värden.

Brister i parken idag

- Sliten vegetation
- Dåliga gräsmattor
- Otydliga parkentréer
- Svaga kopplingar mellan hus, park och gata

- Skuggiga och blöta delar som nyttjas dåligt
- Delvis dålig belysning
- Utanpåliggande fjärrvärmerör

Värden att lyfta fram och bevara

- Trädgårds- och kulturhistoria
- De stora träden
- Lugnet och känslan av grön oas
- De öppna gräsytorna
- En trafiksäker och trygg lekmiljö
- De slingrande gångvägarna

Mål med parkens upprustning

Med utgångspunkt i genomförd dialog med allmänheten, analys av platsen idag, dess kulturhistoriska förutsättningar och föreliggande behov har följande mål med upprustningen tagits fram:

- En tillgänglig, trygg och trivsamt park med trädgårdskaraktär.
- Utvecklad mötesplats för alla åldrar, kvinnor och män, flickor och pojkar.
- Ny utformning av lekplats
- Möjlighet att använda större del av parken året om
- Fler lugna sittplatser och rumsbildningar
- Bättre gräsmattor
- Mer blomning och ökad biologisk mångfald
- Möjlighet till odling
- Tydligare parkentréer

Upprustningsförslaget i korthet

Följande åtgärder föreslås för att uppnå de uppsatta målen:

- Parkens formspråk med sitt slingrande gångsystem behålls och förtydligas. Nya låga murar byggs för att ta upp nivåskillnader närmast Enkehuset.
- Entréerna från Norrtullsgatan accentueras så att parken lättare kan upptäckas från gatan, görs i samarbete med fastighetskontoret, som ansvarar för den norra entrén.
- Den stora muren är en tillgång för parken. Genom att plantera nya växter framför muren skapas ett genomskiktigt grönt lager som tar fokus från ledningarna.
- Längs den norra kortsidan av parken byggs ett träplank med trädgårdskaraktär för att skapa en tydligare entré, avgränsning och rumslighet.
- Parkens södra del görs om till ett woodland, dvs en skuggälskande plantering, som bättre tillvaratar kvaliteterna och förutsättningarna här.

- Den soliga gräsytan mitt i parken förbättras och blir en självklar plats för picknick och solhäng.
- Den fuktiga och problematiska gräsytan i parkens södra del ersätts med konstgräs, vilket ger en väldränerad och slitagetålig yta för spontana spel och andra aktiviteter.
- Centralt i parken skapas samlingsplatser med blomsterplanteringar och generöst med sittmöbler.
- Lekplatsen blir kvar i sitt ursprungliga läge och ges en ny utformning. Temat för lekplatsen är ekologi och odling.
- Intill lekplatsen planteras en liten fruktlund med odlingsplatser, för att stärka både biologisk mångfald och trädgårdskaraktären.
- De stora, karaktärsskapande träden bevaras. Vissa glesas ur något för ökat ljusinsläpp. De träd som växer för tätt och som är i dåligt skick tas bort för att skapa en luftigare och soligare karaktär i parken. För att säkra parkens trädbestånd över tid planteras flera nya träd.
- Belysningen i parken byts ut och kompletteras, görs i samarbete med trafikkontoret.

Genomförande och budget

Programmets föreslagna åtgärder är tänkta att genomföras etappvis 2017-2019. Parkinvesteringsmedel kommer att användas.

2017

Projektering, upphandling, trädvård och förberedande markarbeten. Beräknad kostnad 2 miljoner.

2018

Merparten av parkförnyelsen genomförs. Beräknad kostnad 5-6 miljoner.

2019

Investeringsmedel avsätts för eventuella kvarstående arbeten som inte kunnat inrymmas i föregående års budget.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts av parkmiljöavdelningen norra innerstaden.

Förvaltningens förslag

Förvaltningen föreslår att stadsdelsnämnden godkänner programmet i enlighet med detta tjänsteutlåtande och bifogat program.

Förvaltningen föreslår vidare att nämnden ger stadsdelsdirektören i uppdrag att fatta beslut i projektets genomförandeskede inom ramen för parkinvesteringsmedel.

Bilaga

Enkehusparken – program för förnyelse av park och lekplats.